

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר של קביעת עמלות הדדיות בין:
בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק
דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

א. פתח דבר

בפניי הונחה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר כובל שהצדדים לו הם: בנק הפועלים בע"מ (להלן: "בנק הפועלים"), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי"), בנק המזרחי המאוחד בע"מ (להלן: "בנק המזרחי"), בנק דיסקונט בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "בנק הבינלאומי"). ענייננו של ההסדר - עמלה בינבנקאית בגין שימוש הדדי במכשירי בנק אוטומטיים (Automated Teller Machine להלן: "ATM").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כן באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, ראיתי ליתן פטור להסדר דנא.

ב. רקע

ביום 18 ביוני 2002 הענקתי פטור בתנאים להסדר שבין מבקשי הפטור, שעניינו - החזקתם המשותפת של הצדדים בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן: "שבא").

בקשת הפטור שנדונה על ידי חלה גם על עמלה צולבת שנקבעה בין הבנקים. בין מבקשי הפטור קיים הסכם הכרה הדדית משנת 1984, המאפשר קיומה של הקישוריות בין רשתות ה-ATMs. על פי ההסכם, בנק שלקוחו עשה שימוש במכשיר בנק אוטומטי של בנק אחר, ישלם לאחרון 20 סנט בגין פעולת משיכה.

בהחלטתי ציינתי בקצרה כי בקביעת עמלה צולבת קיימות סכנות תחרותיות ובעיקר - החשש מפני גלגול העמלה אל כתפי הצרכנים. על אף חששות אלה, החלטתי בנסיבות אותו מקרה, לפטור את העמלה הצולבת בשיעור של 20 סנט למשך 90 יום. כך הוחלט על מנת שלא להביא לזעזוע של מערכת המתפקדת זה שנים וכן מכיוון ששוכנעתי כי יש בהתקשרות של הבנקים לעניין ה-ATM יעילות. כמו כן נחה דעתי, כי מבחינת שיעורי העמלות הצולבות השוררים במדינות שונות עולה לכאורה כי שיעור עמלה צולבת בסך של 20 סנט אינו גבוה במיוחד.

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: 02-6556111 פקס: 02-6515330

jerusalem@antitrust.gov.il

בהתאם קבעתי בהחלטתי תנאי כדלקמן :

8. "משכו של פטור זה לגבי קביעת שיעור העמלה בגין פעולות משיכה (העומד כיום על 20 סנט ארה"ב לפעולה) הוא לתשעים (90) יום ממועד מתן הפטור ;

9. בתקופת תשעים (90) הימים הנזכרת בסעיף 6 לעיל יעשו הבנקים כל הנדרש לביסוס מדוקדק, על יסוד מתודולוגיה מנומקת ונתונים מלאים ומפורטים אשר יועברו לבדיקת הממונה בהקדם האפשרי, של שיעור העמלה בגין פעולות משיכה, המתחייב, לדעתם, בישראל.

אם בתוך התקופה דלעיל לא ישוכנע הממונה כי שיעור העמלה בגין פעולות משיכה המוצע על ידי הבנקים מוצדק, יופחת שיעור העמלה האמורה כך שלא יעלה על 5 סנט ארה"ב לפעולה ;"

ג. הנימוקים למתן פטור

במהלך התקופה שחלפה מאז מתן הפטור, פנה אליי בנק הפועלים והציג בפניי תחשיב עלויות מפורט. הבנק הציג תמחיר של פעולת בנקט ממוצעת, והצהיר כי המסמכים והנתונים שהועברו לידי משקפים נאמנה את העלות הרלבנטית, וכי הנתונים בוססו באופן שאינו מביא לאפליה בין מי שהם לקוחות הבנק לבין מי שאינם לקוחותיו.

הסדרי עמלה צולבת בין גופים פיננסיים אינם עשויים תמיד במתכונת אחת ואף הניתוח של פגיעתם התחרותית של הסדרים אלה אינו אחיד. בנסיבות המקרה דנן נתתי דעתי לשיקולים הבאים :

בחינה של התחשיב מגלה כי יש בו כדי לבסס את שיעור העמלה המבוקש. יצוין כי על פי התחשיב העלות הממוצעת למשיכת מזומן בבנקט עומדת על 1.55 ₪, ואילו העלות הממוצעת לפעולה שאינה משיכת מזומן עומדת על 1.38 ₪. שיעורים אלה גבוהים מסך של 20 סנט. עניין זה הקל עליי ליתן את הפטור המבוקש.

כן עמדה לנגד עיני העובדה כי בנסיבות העניין קיים קושי מרכזי לגבות את העמלה בגין שירות זה מהלקוח אשר מושך את המזומנים ממכשיר ה-ATM. על פי הוראות בנק ישראל, עומד שיעור העמלה על משיכת מזומנים ממכשירי ATM על אפס. הבנק אשר מחזיק במכשיר ה-ATM, מעניק שירות גם למי שאינו לקוח, והוראות בנק ישראל מונעת ממנו לגבות עמלה מאותו אדם. לפיכך, המקור היחיד ממנו רשאי הבנק לגבות עמלה בגין עלויותיו הוא הבנק של עושה השימוש במכשיר ה-ATM. אלמלא תותר גביית עמלה כאמור, קיים חשש כי בנק ה-ATM יחליט שלא להעניק שירותים למי שאינם לקוחותיו. התוצאה - העדר קישוריות, ופגיעה בייחוד בלקוחותיהם של בנקים קטנים ובינוניים, אשר אין באפשרותם להציב ללקוחותיהם היצע מספיק של מכשירי ATM, הפרושים ברשת.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה, עד ליום 17 ביוני 2004 - שנתיים מיום מתן החלטתי שניתנה באשר להחזקתם המשותפת של הבנקים בשבא.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ב' חשון, תשס"ג

8 אוקטובר, 2002